

ZAČASNA RABA PROSTORA

Oživljanje prostora z majhnimi koraki

Začasna raba prostora je lahko pomemben dejavnik pri oživljanju zapuščenih in nerabljenih prostorov – pa naj gre za odprte površine, stavbe ali njih dele. Medtem ko so nerabljeni prostori znak zastoja in mrtvila, pogosto pa vodijo celo k propadanju in posledično degradiranju širšega okoliša, začasna raba pomembno vpliva na dvig uporabne, ekonomske, družbene in kulturne vrednosti samega prostora in njegove okolice. Obenem izboljšuje prostorske pogoje za različne dejavnosti in urbane skupnosti, s čimer pomembno vpliva tako na vznik in uresničitev posameznih pobud kot tudi na dvig kakovosti in pestrosti življenja v mestnih četrtih. Z zloženko želimo spodbuditi – na eni strani potencialne uporabnike (ustvarjalne in družbeno dejavne skupine in posameznike, podjetnike itd.), na drugi pa javne in zasebne lastnike nepremičnin – k pogostejšemu prakticiranju začasne rabe prostora. Predstavljeni primeri izkazujejo pozitivne učinke začasne rabe prostora tako za uporabnike kot za lastnike ter za širši prostor, predstavljajo pa tudi različne modele urejanja razmerij med lastnikom in uporabnikom.

foto: arhiv KUD Obrat, Drago Kos

Onkraj gradbišča

<http://onkrajgradbisca.wordpress.com>

Pobuda

Kulturno umetniško društvo Obrat, s podporo zavoda Bunker

Trajanje

2010 – se nadaljuje

Lokacija

mirujoče gradbišče med Resljevo cesto in Kotnikovo ulico, Ljubljana

Lastnica zemljišča

Mestna občina Ljubljana

Razmerje med uporabnikom in lastnico

pogodba o brezplačni začasni rabi zemljišča

Projekt skupnostnega urbanega vrta na mirujočem gradbišču v Ljubljani. V načrtovanje, urejanje in rabo prostora so dejavno vključeni okoliški prebivalci in drugi zainteresirani. Prostor deluje kot skupnostni, primarno je namenjen vrtovom, druženju in izobraževanju, občasno pa deluje tudi kot javni prostor, saj gosti različne kulturne in izobraževalne dogodke.

foto: arhiv UrbanRoof

UrbanRoof

<http://www.urbanroof.si>

Podbuda

Športno društvo Ilužn

Trajanje

2010 – se nadaljuje

Lokacija

Ulica Milana Majcna 6, Ljubljana

Lastnik zemljišča in stavbe

zasebnik

Razmerje med uporabnikom in lastnikom

najemna pogodba

Center urbanih športov obsega notranji in zunanji skate park, plezalno steno in plesno dvorano. Člani društva so ga ob pomoči podpornikov uredili v nizu prostovoljnih delovnih akcij iz hale, ki je bila pred tem zapuščena, še prej pa uporabljena za različne namene (trgovina, delavnica, skladišče). UrbanRoof se je v dveh letih delovanja izkazal kot pomemben prostor tako za razvoj urbanih športov kot tudi za oživljanje svoje širše okolice.

primeri dobre prakse

foto: Nataša Košmerl, arhiv KČS

Kreativna cona Šiška

<http://www.facebook.com/kreativnaconasiska>

Pobuda

neformalna skupina
mladih ustvarjalcev

Trajanje

2011 – se nadaljuje

Lokacija

Celovška cesta 50, Ljubljana
Lastnik zemljišča in stavbe

zasebnik

**Razmerje med uporabnikom in
lastnikom**

najemna pogodba

Skupina mladih kreativcev je poleti 2011 z lastnimi rokami prenovila prostore v 150 let stari hiši v Spodnji Šiški in si v njej uredila delovne prostore. Hiša je predvidena za rušenje, do tedaj pa se njeni uporabniki lahko posvečajo ustvarjanju na področju oblikovanja, fotografije in umetnosti. V pritličju hiše, kjer je bila pred časom obrtna delavnica, so uredili kolesarsko delavnico Mustlauf, hišno dvorišče pa jim dobro služi za testiranje novih koles in občasne družabne dogodke.

primeri dobre prakse

foto: SIDL, Boris Beja, Matevž Paternoster, arhiv prostoRož

Park Tabor

www.facebook.com/parktabor

Pobuda

Kulturno društvo
ProstoRož,
s podporo zavoda Bunker

Trajanje

maj – september 2011
maj – september 2012

Lokacija

Park Tabor, Ljubljana

Lastnika zemljišča

Mestna občina Ljubljana,
Športno društvo Tabor

Razmerje med uporabnikom in lastnikoma

omogočanje brezplačnečasne rabe
zemljišč

Projekt revitalizacije obstoječega parka v osrčju mestne četrti Tabor v Ljubljani. Poleg Metelkove mesta in muzejske ploščadi je Park Tabor eden osrednjih odprtih prostorov v četrti. Skupina ProstoRož je skupaj s posamezniki in z društvi s Tabora ter iz širše okolice (v organizacijo vseh dogodkov se vključujejo kot prostovoljci) pripravila brezplačne športne in kulturne dejavnosti ter dogodke, ki vzpodbujajo solidarnost med krajanji in do prostora, v katerem živijo. V letu 2012 so bili v parku najbolj obiskani sobotni sejmi.

primeri dobre prakse

foto: arhiv DUKZ

Kreativna postaja Španski borci

<http://kreativnezadruga.org/dukz>

Pobuda

Društvo za ustanavljanje kreativnih zadrug, s podporo Zavoda En-Knap

Trajanje

februar 2012 – se nadaljuje

Lokacija

Zaloška 61, Ljubljana

Lastnica / upravitelj prostora

Mestna občina Ljubljana /
Zavod En-Knap

Razmerje med uporabnikom in lastnico / upraviteljem

omogočanje brezplačne uporabe za začasno rabo

Ureditev skupnostnega delovnega prostora v slabo izkoriščenem preddverju Centra kulture Španski borci v Mostah v Ljubljani. V prvem nadstropju je Društvo za ustanavljanje kreativnih zadrug skupaj z zavodom En-Knap uredilo prostor za delo, sestankovanje ali sodelovanje v kreativni skupnosti.

TEMP

Paviljon na parkirišču ljubljanske Fakultete za arhitekturo

Podbuda

neformalna skupina TEMP

Trajanje:

12. – 27. 10. 2004

Lokacija

parkirišče Fakultete za arhitekturo
Univerze v Ljubljani,
Zoisova cesta 12, Ljubljana

Lastnica zemljišča

Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za arhitekturo

Razmerje med uporabnikom in lastnico

postavitev paviljona brez
dogovora, nato dopuščena
brezplačna začasna raba prostora

Začasna arhitekturna intervencija v obliki paviljona, ki je deloval kot študentska galerija, koncertno prizorišče, predavalnica in eksperimentalni prostor, hkrati pa spodbudil diskusijo o alternativnih možnostih rabe zemljišča, tedaj namenjeno parkirišču za zaposlene na Fakulteti za arhitekturo.

foto: ahtiv ProstoRož

Ulična zabava Eipprova

enodnevni dogodek

Pobuda

Za Mesto Po Dveh

Trajanje

29. 5. 2008

Lokacija

Eipprova ulica, Ljubljana

Lastnica zemljišča

Mestna občina Ljubljana

Razmerje med uporabnikom in lastnico

omogočena brezplačna enodnevna zapora ulice

Živ prikaz možnosti ureditve novega javnega prostora na mestu prometne in zaparkirane ulice. V okviru enodnevne prireditve so potekale delavnice za otroke in odrasle, na ulici sta gostovali Knjižnica pod krošnjami in fotografska razstava, prisluhniti je bilo mogoče javnemu branju knjig, koncertom, *stand up* komediji ter predavanju svetovno znanega danskega urbanista Jana Gehla, kar je bil tudi osrednji dogodek prireditve.

primeri dobre prakse

Podpora Mreže za prostor

Delovna skupina za začasno rabo prostora, ki deluje v okviru Mreže za prostor, vam lahko s svojimi veščinami in znanjem pomaga v projektih začasne rabe prostora – od posredovanja lastnih praktičnih izkušenj, ugotavljanja lastništva nepremičnine do iskanja ustreznega pravnega okvira in dogovora med uporabnikom in lastnikom. Le-ta mora biti sklenjen v zadovoljstvo obeh strani, odvisen pa je od vrste nepremičnine, ali bo raba brezplačna ali plačljiva, kdo bo uporabnik (fizična ali pravna oseba) in za kakšen namen. Plačljivo začasno rabo se običajno definira z najemno pogodbo, pri čemer je vse več primerov, ko lastnik odda prostor za netržno najemnino ali celo zgolj za kritje stroškov. Brezplačno začasno rabo pa se lahko definira tudi s posodbeno pogodbo ali užitkom kot osebno služnostjo, ki jo lahko pridobijo tudi pravne osebe.

Kontakt

Delovna skupina za začasno rabo prostora pri Mreži za prostor

Koordinator:

KUD Obrat

e: obrat@obrat.org /

kud.obrat@googlemail.com

<http://mrezaprostor.si>

Mreža za prostor

Inštitut za politike

prostora

Tržaška 2

SI-1000 Ljubljana

t: 0590 63 682

e: ipop@ipop.si

Mreža za prostor s povezovanjem, strokovno podporo in informiranjem krepi vlogo nevladnih organizacij ter lokalnih pobud za trajnostno in vključujoče urejanje prostora.

Delovanje Mreže za prostor delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Republika Slovenija, Ministrstvo za pravosodje in javno upravo. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost, prednostne usmeritve Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

www.mrezaprostor.si

Delovna skupina za začasno rabo prostora pri Mreži za prostor